

(Прес за РС, 30. 8. 2011)

У једном од јунских бројева сарајевских *Дана* објављен је опширан чланак под знаковитим насловом „Зашто више вјерујемо Американцима?“. Више ..., него коме? – пита се ко год прочита наслов. Скривени компаратив, наравно, нису Хрвати, а поготово Срби, него, како се касније види из текста, Европљани. Дакле, пуни наслов требало је да гласи „Зашто више вјерујемо Американцима него Европљанима“. Због чега су Европљани ипак прећутани? Па зато што је аутор и сам био свјестан да помало глупо звучи да земља, која је аплицирала за пријем у ЕУ, изражава мањак повјерења у заједницу европских држава, и то у поређењу са неком другом прекоокеанском заједницом држава у коју ни теоретски не може. Али, хајде да ипак видимо шта стоји иза оваквог наслова.

Након подужих поучних информација о еволуцији европских спољнополитичких и безбједносних структура долазимо до поенте. Брисел до политичких одлука долази дугим и компликованим процедурама преговарања и усаглашавања свих чланица, па се то односи и на спољну политику ЕУ, док у Вашингтону све то иде много једноставније и дјелотворније. Када је ријеч о безбједносној политици, разлика је још драстичнија, јер војне интервенције по природи ствари захтијевају одлучност, брзину и ефикасност. Тако мобилизација и ангажовање „Европских снага за брзо реаговање“ захтијева много више времена него акција америчке армије или НАТО-а итд., итд. – потанко се објашњава у *Данима*

. Али, какве то везе има са БиХ?

„Заједничка вањска и сигурносна политика коју у име ЕУ проводи Кетрин Ештон засигурно ће у БиХ наилазити на проблеме , као што је, рецимо, могући референдум РС

на тему свих досадашњих достигнућа међународне заједнице у нашој земљи, укључујући и Дејтонски мировни споразум
.“ Тако пише у Данима, а ми се питамо ...

Ко то у РС доводи у питање изворни Дејтонски споразум када се Срби и у иностраним анализама још `95. апострофирају као његови највећи браниоци? Која су то „достигнућа међународне заједнице у БиХ“, искључивши Дејтонски споразум, када сви инострани аналитичари и дипломате понављају да је данас политичка ситуација у БиХ гора него првих година после рата? На основу чега се предвиђа да ће баронеса Ештон имати проблем „са могућим референдумом у РС“ када је управо она, договором са Додиком, показала како се проблеми могу рјешавати и без референдума? Шта има лоше у референдуму који је дефинисан као безмало једини облик непосредне демократије и који ЕУ препоручује својим чланицама?

„Умјесто одлучне и квалитетно проведене акције према свим политикама и политичким дјелатницима који промишљају да могу политичким средствима девалвирати утицај и ауторитет међународне заједнице, добили смо опет усаглашавање и преговоре које је предводио бивши в.п. за БиХ Мирослав Лајчак, данас директор ЕУ одјела за Русију, источне земље и западни Балкан. Резултат тога, као и у случају реформе полиције, краткорочно постоји јер је криза за устављена, али дугорочно не смијемо ни помислити да погледамо јер одговор шта ће донијети нова усаглашавања и преговори нико не зна ... Свако политичко усаглашавање доносило је овој земљи само проблеме и ништа добро
.“ Тако пише у Данима, а ми се питамо ...

Ко су ти који чине „утицај и ауторитет међународне заједнице“? Да ли међународну заједницу чине и територијално највећа држава Русија и најмногљуднија држава Кина или само САД и ЕУ? Да ли у одлукама међународне заједнице треба политички да партиципирају и три народа у БиХ, поготово када се ради о локалним проблемима, или то „девалвира њен утицај и ауторитет“? Пошто „преговори и усаглашавање никада

Босни нису донијели ништа добро“, да ли то значи да проблеме треба рјешавати неким другим средствима? Какве су то „одлучне и квалитетно спроведене акције“ које су изостале и ко је требало да их спроведе? Да ли је проблем до преговорима склоне ЕУ или до њених краткорочно мислећих преговарача Ештонове и Лајчака? Шта је алтернативно рјешење: грађански рат или инострана интервенција и чија?

Одговор на завршни дио посљедњег питања најављен је већ у самом наслову „Зашто више вјерујемо Американцима?“. Овај чланак, заправо, призива америчку интервенцију јер код каубоја нема европских преговора, процедура, концесија, компромиса, него се све једноставно и ефикасно рјешава брзим извлачењем пиштоља. Или, како је то љепше формулисао Р. Кејган: „ЕУ превазилази и напушта принцип силе, повлачећи се у свијет закона и правила, међунационалних преговора и сарадње ... САД, међутим, остају заробљене у анархичном хобсовском свијету у коме су међународни закони и правила непоуздани ... и све зависи од посједовања и употребе војне силе“.

Пошто Бошњаци проблеме у БиХ не могу да ријеше „силом (само релативне) већине“, *Дан*

и глорур Фарук и ментор Златко траже ослонац у америчкој „сили оружја“, али тај пут не води у ЕУ. А пошто више није 1992. него ускоро 2012, са промјенама у међународној констелацији снага могу једино да пливају преко океана. Чланак завршава једном важном неистином да су сви „Босанци и Херцеговци“ ти „ми“ који више вјерују САД. Ако аутор међу њих сврстава и Србе и Хрвате, онда се љуто вара. То што се он сам зове Славен Ковачевић само је изузетак који потврђује правило.